

Ексклюзивне інтерв'ю ТВі з послом Франції в Україні паном **Аленом Ремі**.

Ірина Славінська: Сьогодні наш гість – Надзвичайний і Повноважний посол Франції в Україні Ален Ремі. Обговорюватимемо питання культурного діалогу наших держав.

Віталій Гайдукевич: Але почнімо з іншого. Пане посол, Ви, перш ніж потрапили в Україну, мали певний досвід роботи у Росії. Чи можете порівняти культурний простір там і тут? У чому відмінності та подібності?

Ірина Славінська: Порівняння буде особливо цікавим, бо ж пан посол знає і Росію часів СРСР, і Росію періоду незалежності, й Україну.

Ален Ремі: Саме з цього я й хотів починати. Я, звісно, працював у СРСР, і культурний діалог між СРСР і Францією непорівнянний із тим діалогом, який потім існував із Росією. Але спільні риси таки є. Історія завжди залишається, адже це Вольтер і Катерина II, це наші спільні теми XVIII-XIX століть.

І сказав би, що частково те саме і тут. Микола Гоголь, наприклад, який народився в Україні, відомий у Франції – і він був теж основою наших зв'язків.

Ірина Славінська: Або Бальзак є чудовим прикладом зв'язку України та Франції.

Ален Ремі: Так, Бальзак. Але мушу визнати, що тільки після приїзду до Києва я довідався, які були його зв'язки з Україною. Я поїхав у Бердичів, все дізнався щодо мадам Ганської, де вони жили, одружувалися. Тож дійсно це дуже гарний приклад.

Віталій Гайдукевич: А на побутовому рівні Ви можете порівняти дві країни?

Ален Ремі: Я не люблю такого питання, бо це абсолютно різні ситуації, це різний простір. Зв'язки з Москвою і Петербургом (я починав свою кар'єру ще у Ленінграді) у Франції особливі. Тому порівнювати з Україною я не люблю – це абсолютно різні країни, різні обставини. Можливо, спільна рисою є одна з мов, яку тут застосовують.

Відчуваю, що це цілком різне. Мій підхід – я не хочу включати жодних елементів від мого досвіду в Росії, коли працюю в Україні.

Ірина Славінська: А якщо в загальних рисах описати актуальну українську ситуацію в культурному житті – то як вона виглядає?

Ален Ремі: Вона виглядає добре й обіцяє багато. Вважаю, що Україна стає більш-менш (не регулярно, звісно, я тут тільки 15 місяців) центром культурного життя. У всіх сферах розвиваються динамічні процеси, епізоди. Це, звісно, нерегулярний процес, але він є у всіх галузях – кінематографії, досвід Першого бієнале сучасного мистецтва торік. За три місяці до того хто міг сказати, що буде такий успіх? Хто міг подумати, що вони – а коли кажу “вони”, то це “вона” – зможуть зібрати стільки несподіваних об'єктів?

Ірина Славінська: Так, Наталя Заболотна дуже добре попрацювала.

Ален Ремі: Це один приклад. Література теж – молода українська література. Це не тільки для французів, які добре знають, наприклад, Андрія Куркова. От Марія Матіос була у Франції на фестивалі літератури, де Україна була почесним гостем – у Коньяку в жовтні минулого року. Думаю, що після цього фестивалю Марію Матіос буде перекладено на французьку мову, що означає популярність.

Віталій Гайдукевич: Це випадковість чи певна закономірність? Річ у тім, що в нас тут багато скептиків, які бачать набагато виразніше негативи – брак фінансування,

стратегічних планів. Франція натомість послідовна не тільки у себе вдома, а й за кордоном вміє відстоювати свій культурний фактор. Можете оцінити, чого нам бракує?

Алан Ремі: Знаєте, я не негативна людина, зажди бачу позитивні аспекти в будь-якій ситуації. Вважаю, що треба на цій основі опиратися, щоби йти далі. Робота моя і моїх колег із посольства – супроводжувати той процес, який я вам щойно описав, у всіх ділянках: живопис, кінематографія, музеї, виставки, література, театр.

Віталій Гайдукевич: А Вас задовольняє контакт, зворотна реакція на Ваші пропозиції щодо співпраці?

Ален Ремі: Це діалог – вони до нас, ми до них.

Ірина Славінська: Ви задоволені рівнем цього діалогу?

Ален Ремі: Коли ми готували виставку Пінзеля в Луврі, наприклад, це був справжній діалог. Доводилося постійно спілкуватися. Ще велика виставка – 90 тисяч глядачів – “Нормандія у живописі”, яка була й у Львові, у Києві, Дніпропетровську. Це була наша робота – за допомогою, звісно, французьких установ і місцевих органів, які допомагали. Ми їм запропонували, і вони казали “так” або “ні”. І ті, які сказали “так”, були справжніми партнерами.

Ірина Славінська: Міністерство культури провело величезну роботу для того, щоби вивезти Пінзеля у Францію.

Ален Ремі: Так, величезну. Міністр культури сам поїхав на Захід, щоби подивитися...

Віталій Гайдукевич: До речі, вже колишній міністр... Ви нового міністра культури вже знаєте?

Ален Ремі: Особисто – ні. Я знаю, хто це, але ми не перетиналися раніше. Це ще попереду.

Ірина Славінська: А зміна міністра може якось вплинути на відносини Франції й України, на культурну співпрацю?

Ален Ремі: На наші пропозиції не буде впливати. Але на відповідь української сторони може впливати. Як буде, не знаю – це його відповідь, це його треба питати. Але знаю, що наші ініціативи триватимуть. У Києві та ще п'яти великих містах почнеться через півтора місяця, а саме 2 квітня, "Французька весна". Як її сприймають – це вже інша річ.

Віталій Гайдукевич: Чи Ви готові виступити в якості кризового менеджера українського культурного простору? І якби у Вас запитали про рекомендації, виходячи з французького культурного досвіду, то що робити в українському культурному просторі, щоби він став більш європейським?

Ален Ремі: Я сказав би, що не люблю давати рекомендації. Бо у Франції теж був культурний розвиток. І те, як показати французьку культуру, це було після Першої світової війни – тривалий був процес. Тому уроків ми не даємо нікому.

Але що я можу сказати, це що потрібно давати Міністерству культури бюджет, гроші. Це перше. Все-таки кошти важливі – без них ви нічого не можете зробити.

Ірина Славінська: А якщо говорити не про гроші, а про певні стратегічні цілі, то які цілі могла б поставити перед собою українська культура, її діячі?

Ален Ремі: Реставрація пам'яток. Я великий любитель історії і вважаю, що країна та її мешканці не можуть пізнати себе краще, ніж через історію. І є в Україні така кількість пам'яток – замків, галерей, музеїв – не тільки в Києві, не кажучи вже про Львів, є й Одеса. Треба реставрувати спочатку, звісно, ті пам'ятки, які можна бачити, які доступні.

Вважаю, що відновити і показати українцям спочатку, а потім вже і туристам – це дуже велика робота. І це не шкідливо для фінансів.

Віталій Гайдукевич: А хто мав би взяти на себе тягар фінансування реставрації? Держава чи варто шукати компроміс – наприклад, довготермінова оренда для приватного інвестора?

Ален Ремі: Потрібні загальні правила, закони. Щоби, звісно, не було шкоди для самої пам'ятки.

Віталій Гайдукевич: А як у Франції?

Ален Ремі: Ну, у Франції вже багато зроблено. І я вважаю, що приватні компанії дуже багато допомагають, допомогли і повинні ще допомагати. А держава мусить фіксувати правила гри, щоби не зіпсувати пам'яток.

Ірина Славінська: Але ви за те, щоби пам'ятки залишилися доступними для всіх, щоби туди можна було ходити, як у музеї?

Ален Ремі: Звісно, це повинно залишатися загальним надбанням нації. Можливо, потрібні квитки для відвідувачів.

Віталій Гайдукевич: Добре, пам'ятки – а що ще?

Ален Ремі: Можливо, розвивати музеї для виставок. Мушу сказати, що, наприклад, у Києві найкраще місце для мистецтва і виставок – це приватні галереї. Вони нові, сучасні, там дотримуються всіх вимог безпеки. Ми з цим зіштовхнулися, коли хотіли торік показати виставку "Нормандія у живописі". Ми відвідали багато музеїв – і багато з них не надавалися для такої виставки. Бо страхувальники, бо всі умови для безпеки не виконувалися...

Потрібно робити великі зусилля з реставрації музеїв. Подивіться на Лувр – старий музей, але абсолютно новий, він постійно ремонтується, постійно нові відділи відкривають, всі новинки музеєграфії там.

Віталій Гайдукевич: Тобто проблема модернізації інфраструктури. І знову все впирається у гроші...

Ален Ремі: Але що ми цінували у цьому прикладі виставки “Нормандія у живописі” – щоразу місцеві адміністрації і директори музеїв, де ми розміщали експозицію, казали: “Ми реставруємо для вас п’ять залів”. І робили це по-новому в Києві, Дніпропетровську... Було прекрасно – вміють працювати!

Віталій Гайдукевич: Знаю спосіб: якщо Ви запропонуєте привезти ще одну виставку, обов’язково поставте умову – тільки не у ті п’ять залів, які вже відреставровані!

Ален Ремі: І навпаки. Коли привезли Пінзеля в Париж до Лувру, один із цілком несподіваних результатів для нас – що реставрували майже всі роботи, які поїхали до Франції.

Ірина Славінська: І це вперше була масштабна реставрація.

Ален Ремі: Тож цей ефект працює в обох напрямках. А коли повернеться через кілька тижнів виставка, я так розумію, що її виставлятимуть в Арсеналі – і будуть всі ці цілком реставровані твори.

Віталій Гайдукевич: Чи є третій фактор?

Ален Ремі: Можемо зустрічатися знову – тоді я дам інші рекомендації. Але не люблю

давати уроки...

Віталій Гайдукевич: Я не ставився б до цього як до рекомендацій. Є дуже велика проблема – передового необхідного Україні європейського досвіду ніхто не хоче сюди донести. У вас люди знають, але у нас ніхто не запитує.

Ален Ремі: Щоразу, коли ми організуємо такі заходи в Україні, то проводимо інтенсивний діалог з усіма нашими партнерами-українцями. Тож це дійсно не рекомендації для телеглядачів, українців, а для партнерів, діячів культури України.

Ірина Славінська: В Україні легко знайти партнерів для великих загальних подій.

Ален Ремі: Ні.

Ірина Славінська: А чому?

Ален Ремі: Тому що мало розвинуто це, практики ще немає. Ми відчуваємо, що це непросто, але стає все легше.

Віталій Гайдукевич: Це питання грошей чи бажання?

Ален Ремі: Питання досвіду, людей. Знову повернімося до Арсеналу три роки тому. Тоді його не було – тепер це одне з місць, де ми можемо організувати масштабні виставки.

Віталій Гайдукевич: Тобто необхідна людина, якій це потрібно... Що очікує шанувальників французької культури в Україні, окрім "Французької весни", цього року?

Ален Ремі: Програму “Французької весни” ми будемо відкривати і розповідати тільки через кілька тижнів. Наразі ми в процесі завершення підготовки. Можу тільки сказати, що це буде ще інтенсивніше, ніж торік. Розпочнеться 2 квітня у Ботанічних садах Академії наук, а потім буде і кіно, і театр, і виставки, і музика, і концерти – багато всього. Більше, ніж торік.

Але хочу відповісти ще на одне питання, якого ви не ставили. Українці просто не знають, як культура українська вже показується у Франції і загалом у Європі! Хочу навести деякі приклади. Майже всі знають про Пінзеля. Але хто знає, що Влад Троїцький і театр “Дах” виступали з величезним успіхом у двох різних паризьких театрах у грудні із двома спектаклями – “Вій”, якого показували недавно в Театрі ім. Франка, і “Король Лір. Пролог”. У двох театрах – у тім числі в так званому “Театрі міста” в самому центрі Парижа! Був великий успіх. Хто знає? Ніхто.

Ще один приклад – Донецький оперний театр, Вадим Писарев. Його балетна трупа місяцями їздить Францією, показують “Лебедине озеро”. Це 20-30 різних міст.

Ірина Славінська: І теж успіх?

Ален Ремі: Я не знаю, але думаю, що так.

Віталій Гайдукевич: Ну, якщо місяцями показують, отже, таки успіх.

Ален Ремі: Я теж думаю, що це теж дійсно успіх. Успіх фестивалю літератури в Коньяку, ми говорили про це – великий успіх, несподіваний навіть для організаторів. Вони справді були здивовані, який відгук здобув цей фестиваль.

Віталій Гайдукевич: Не можу згадати щодо музики чогось такого успішного...

Ірина Славінська: “ДахаБраха” у Франції успішно виступає.

Ален Ремі: Так, “ДахаБраха”. Але це приклади, які є тільки початком. Іноді це дуже успішно, іноді менше. Але вони засвідчують, що є можливість, є потенціал в Україні поширюватися в галузі культури.